

Visiedocument Jeugdwerk CGK-Renswoude

Inleiding

Dit document beschrijft de visie van de kerkenraad en jeugdleiders van de Christelijke Gereformeerde Kerk in Renswoude (CGK-Renswoude) op het jeugdwerk in onze gemeente. Het visiedocument is in gezamenlijkheid opgesteld, besproken en vastgesteld in de kerkenraadsvergadering van 13 november 2024. Het document geeft de Bijbelse en confessionele (confessie betekent belijdenis) kaders aan waarbinnen het jeugdwerk in onze gemeente gestalte krijgt en uitgevoerd wordt. Zeker eenmaal per jaar is dit document een vast agendapunt tijdens een van de vergaderingen met de jeugdleiders.

Doelgroep: jeugd

Het visiedocument spreekt in algemene woorden over jongeren en jeugd. Met jongeren en jeugd bedoelen we alle jongeren in de leeftijd van 0 tot 30 jaar.

De jongeren van onze gemeente vallen grofweg in vier categorieën uiteen.

1. De meeste jongeren van de gemeente zijn gedoopt. De meerderheid van deze jongeren is lid van een jeugdvereniging en volgt vanaf het twaalfde levensjaar catechisatie.
2. Een kleine minderheid van de gedoopt jongeren, zijn de zogenaamde anders-begaafde jongeren. Deze jongeren zijn vanwege hun anders-begaafd zijn niet in staat om actief te participeren in het verenigingsleven of om de catechisaties te volgen.

Deze twee groepen vormen de eerste en tweede categorie.

3. Voor ongedoopte jongeren geldt vaak dat zij opgroeien in een kerkelijk betrokken gezin, bijvoorbeeld een gezin dat vanuit de zogenaamde thuislezers-kring kerkelijke aansluiting zoekt bij de gemeente.
4. Daarnaast komen ook onkerkelijke jongeren via vrienden of op een andere manier in contact met de gemeente, het jeugdwerk en wellicht ook andere activiteiten van de gemeente.

Deze twee groepen vormen de derde en vierde categorie. Deze vier categorieën vormen zijn de doelgroep.

Jeugdwerk en gemeente

Het jeugdwerk in de gemeente is een vast onderdeel van het gemeentezijn. Het behoort tot het hart van het gemeentelijke leven. Het primaire doel van het jeugdwerk is dat kinderen en jongeren in de omgang met Gods Woord de Heere persoonlijk leren kennen.

1. Onze kinderen zijn van nature in zonde ontvangen en geboren en daarom aan allerhande ellendigheid, ja aan de verdoemenis onderworpen, zo houdt het Doopsformulier ons op grond van Gods Woord voor. Alleen door wedergeboorte, geloof en bekering leren zij de drie-enige God persoonlijk kennen en kunnen zij het Koninkrijk van God binnengaan (Johannes 3,5).
2. Tegelijkertijd zijn zij kinderen van de gemeente, dat wil zeggen: kinderen van het genadeverbond. De drie-enige God heeft Zijn belofte van de vergeving van de zonde, de vernieuwing van het leven en het beërven van het Koninkrijk van God persoonlijk door de doop aan ons en onze kinderen betekend (het teken van den belofte van de Heilige Doop) en verzegeld (waarborg en betrouwbaarheid van God in de Heilige Doop) (*Want u komt de belofte toe, en uw kinderen, en allen, die daar verre zijn, zo velen als er de Heere, onze God, toe roepen zal*, Handelingen 2,39).

In dit spanningsveld staan de prediking, pastoraat, catechese en het jeugdwerk. Treffend is dit spanningsveld eens als volgt onder woorden gebracht: 'De gemeente – en dus ook de kinderen en jongeren van de gemeente – staan zowel in een Adam- alsook in een Abrahamspositie tegenover de Heere.

Een Adamspositie, omdat zij van nature kinderen van Adam zijn. Een Abrahamspositie, omdat zij kinderen van het genadeverbond zijn. ' Hoewel wij en onze kinderen tot Gods verbond behoren, betekent dit niet dat wij automatisch bekeerd worden. Binnen Gods verbond is sprake van tweeërlei kinderen van het verbond: bekeerden en onbekeerden. Onze kinderen moeten en kunnen niet alleen bekeerd worden, de Heere wil hen ook bekeren.

Het is de taak van de opvoeders in gezin, kerk en school om onze jongeren te wijzen op de vaste waarden van de Heilige Schrift en hen in het gaan van dat spoor voor te gaan. Immers, *geheel de Schrift is door God ingegeven en is nuttig tot lering, tot weerlegging, tot verbetering, tot onderwijzing in de rechtvaardigheid [2 Tim. 3: 16].*

Jeugdwerk en leidinggevenden

Spreken met, luisteren naar en bidden voor kinderen en jongeren van de gemeente vereist een persoonlijke en dagelijkse omgang met de Heere. Deze eis geldt niet alleen voor ambtsdragers, maar ook voor leidinggevenden. Zij zijn voor kinderen en jongeren identificatiefiguren, aan wie zij zich kunnen spiegelen. Deze verantwoordelijkheid kan alleen in biddend opzien tot de Heere gedragen worden.

Deze grondhouding is onmisbaar voor het leidinggeven in de gemeente in het algemeen, maar zeker voor het leiden van kinderen en jonge mensen. Zij zijn immers zelf nog in ontwikkeling en op zoek naar hun eigen identiteit. Dit betekent concreet dat een leidinggevende een belijdend lid van de Christelijke Gereformeerde Kerk te Renswoude dient te zijn.

Binnen de christelijke gemeente dient hiervoor (de grondhouding voor het leidinggeven) aandacht te zijn in prediking, pastoraat, catechese en jeugdwerk. Concreet mag binnen deze taakvelden verwacht worden: een heldere lijn vanuit de Schrift, een open oor voor de jonge mensen, kennis van de geest van onze tijd, onderscheidingsvermogen om de geesten te beproeven en hartelijke bewogenheid met en betrokkenheid op onze jongeren.

Het doel van al deze activiteiten kan worden samengevat als volgt: de jongeren van de gemeente te bewaren bij de leer van de Heilige Schrift en bij de vreze des Heeren in de praktijk van het leven. Zodat ze te zijner tijd waardige leden van de gemeente zullen zijn, *“levende stenen, gebouwd tot een geestelijk huis”* [1 Petr. 2: 5].

Jeugdwerk en pastoraat

Het jeugdwerk in de gemeente in de vorm van jeugdverenigingen en jeugdactiviteiten valt niet een op een samen met jeugdpastoraat. Pastoraat behoort tot de kerntaken van een ouderling en predikant. Leidinggevenden kunnen voor jongeren met een ernstige psychische problematiek een eerste vertrouwenspersoon zijn. Echter, leidinggevenden zijn net als ambtsdragers geen hulpverleners. De eerste taak voor een leidinggevende en ambtsdragers is om jongeren die kampen met een psychische problematiek met toestemming of medeweten van hun (pleeg)ouders in contact te brengen met psychosociale hulpverlening.

Veilig Jeugdwerk

Bij veilig jeugdwerk hoort ook de mogelijkheid van het delen van ongewenste omgangsvormen met een onafhankelijk gemeentelid. Hiervoor zijn binnen de gemeente Interne Vertrouwenspersonen aangesteld. Dat zijn:

- Wilbert Bosman,
- Marco van Ekeveld en
- Adriana Janssen.

De eerstgenoemde heeft de jongeren als specifiek aandachtsgebied. De vertrouwenspersonen kunnen benaderd worden bij twijfels/onderbuikgevoelens over ongepaste bejegening en signalen van (seksueel) grensoverschrijdend gedrag. Zowel bij kerkelijk werkers onderling, bij kerkelijk werkers en jongeren en bij situaties die zich bij jongeren onderling voordoen. De vertrouwenspersonen bieden een luisterend oor en kunnen advies geven over de te nemen stappen of over de mogelijkheden voor toerusting van kerkelijk werkers op dit gebied.

Jeugdwerk en catechisaties

Naast prediking en pastoraat behoort de catechese tot één van de kerntaken van de kerkenraad. Vaak verzorgt een predikant de catechese, zo ook in CGK Renswoude.

Het primaire doel van catechisatie is jongeren voorbereiden op het doen van openbare belijdenis des geloofs in het midden van de gemeente. Voorafgaande aan dit belangrijke moment in hun leven valt het catechetisch onderwijs. Hoewel het doel van de catechese verschilt met dat van het jeugdwerk, zijn er ook veel raakvlakken. In praktijk heeft de catecheet nagenoeg wekelijks contact met de overgrote meerderheid van de jeugd in de leeftijd van 12-27 jaar, voor zover ze nog geen belijdenis hebben gedaan. Naast deze reguliere contactmoment is ook sprake van persoonlijke contactmomenten tussen een jongere en de catecheet, vaak naar aanleiding van een vraag van een jongere.

Op de verenigingen ontmoeten jongeren onder leiding van volwassenen (jeugdleiders) elkaar in een andere, meer informele setting. Het hoofddoel van de verenigingen is het onderzoeken en bespreken van Gods Woord en daaraan gerelateerde onderwerpen. Een ander doel is het ontmoeten van elkaar binnen een context van ontspanning. Op deze manier is de vereniging namelijk een plaats waar jongeren graag komen en ervaren zij een veilige plek waar door de jeugdleiding persoonlijk contact kan worden gelegd. Dit draagt bij aan een positief gemeente-zijn en betrokkenheid op de gemeente en de prediking.

Zowel de catecheet alsook de jeugdleider wil zorgen signaleren en daarin een jongere bijstaan, vooral door meeleven, luisteren en gebed. Hetzelfde geldt voor de jeugdcontactouderling (JCO) die vooral in een persoonlijke ontmoeting jongeren treft.

Vanwege dit en andere raakvlakken is een regulier overleg tussen catecheet, jeugdcontactouderling en leidinggevend belangrijk. In het belang van een jongere kan het nodig zijn dat er met een overgang van de ene naar de andere verenging contact is tussen de leidinggevenden, uiteraard met toestemming en medeweten van de jongere en zijn/haar (pleeg)ouders. Dit wordt in de voorjaarsvergadering met de afgevaardigde van de kerkenraad (Jeugdcontactouderlingen en ds.) besproken. (zie paragraaf Jeugdwerkoverleg)

Jeugdwerk: verenigingen en commissies

CGK-Renswoude telt de volgende jeugd- en jongerenverenigingen:

- Kinderclub ´Het Visnet´ (8 t/m 11 jaar)
- Jeugdvereniging ´Het Kompas´ (12 t/m 15 jaar)
- Jeugdvereniging ´Het Anker´ (16 jaar tot ongeveer 25 jaar)
- Jong-belijdende kring (tot maximaal 2 jaar na het doen van belijdenis)
- 23+ avonden (belijdende leden tot max. 30 jaar)
- Leden vanaf ongeveer 27 jaar kunnen zich aansluiten bij de mannen of vrouwenvereniging

Elke vereniging heeft statuten die door de kerkenraad zijn goedgekeurd.

Daarnaast zijn er ook twee commissies:

- Een commissie voor het organiseren van het HemelvaartswEEKEND
- Een commissie (leiding van de kinderclubs) voor het organiseren van het kinderkerstfeest.

De commissies leggen eerst ter goedkeuring hun activiteiten voor aan de jeugdcontactouderlingen, voordat zij die activiteiten gaan organiseren.

Jeugdwerk en kerkenraad

Het contact tussen de leiding van de verschillende jeugd- en jongerenverenigingen en de beide commissies en tussen de kerkenraad verloopt via de jeugdcontactouderlingen: B. Valkenburg en H. Knoot. Zij zijn in samenspraak met de predikant verantwoordelijk voor het organiseren van

1. de preekbesprekingen,
2. het accorderen van sprekers voor een verenigingsavond en
3. de toerusting van jeugdleiders. Denk hier aan eens in de 3 jaar een spreker uitnodigen over een thema die vastgesteld wordt in het voorjaarsoverleg met de jeugdleiding en jeugdcontactouderlingen,

4. In geval een jeugd- of jongerenvereniging een nieuwe leidinggevende nodig heeft, stelt het bestuur van deze vereniging een lijst met namen op. Deze lijst gaat via de jeugdcontactouderlingen en de interne vertrouwenspersonen naar de kerkenraad. Pas nadat de kerkenraad de namen heeft geaccordeerd worden de personen in kwestie benaderd met het verzoek om de open plaats binnen het bestuur in te nemen. Voordat de personen bekend gemaakt worden, vind er eerst een gesprek plaats met de jeugdcontactouderling(en),
5. Een jeugdleider wordt in principe benoemd voor een periode van 4 jaar, daarna vind er een contactmoment plaats,
6. Zien er op toe dat er jaarlijks een rooster wordt vastgelegd in de kerkenraad, waarin gepland wordt dat iedere vereniging een bezoek krijgt van een ambtsdrager.

Al deze activiteiten zijn in overeenstemming met de identiteit van de gemeente zoals beschreven in de profielschets. Concreet een paar zaken uit ons profieldocument:

- We zingen in onze kerkdiensten Psalmen in de berijming van 1773. Zonder daarmee een oordeel te geven over andere betrouwbare vertalingen, gebruiken wij de Statenvertaling als leidend in het gemeentelijk leven. Binnen het verenigingsleven worden naast Psalmen ook geestelijke liederen gezongen, zij het binnen vastgestelde kaders van de liedbundel “Tot Zijn eer”.
- Om de geestelijke eenheid van de gemeente te dienen, gaat de kerkenraad terughoudend om met het uitnodigingsbeleid van predikanten en sprekers. Wij kiezen er bewust voor om een behoudende koers te varen.

Het Hemelvaartweekend vindt plaats binnen hetzelfde kader.

- Bezoek kerkdienst in een naburige gemeente verwant met onze identiteit
- Geen alcoholgebruik
- Naast ontspanning veel ruimte voor bezinning en Bijbelstudie

Jeugdwerk en landelijk jeugdwerk

De jeugd- en jongerenverenigingen zijn aangesloten bij het Landelijk Contactorgaan Jeugdwerk (LCJ), dat verbonden is aan de Christelijke Gereformeerde Kerken in Nederland. Bij voorkeur gebruiken de verenigingen het materiaal van het LCJ. In overleg met de jeugdcontactouderlingen en na goedkeuring de kerkenraad kan hiervan worden afgeweken. Daarnaast bezoeken de kinder- en jeugdverenigingen de landelijke jeugddagen van het LCJ.

Taakomschrijving jeugdcontactouderling

Taak:

- In overleg met en met medeweten van de wijkouderling en predikant pastoraat onder jongeren
- Aansturen / begeleiden van de jeugdleiding
- Contactpersoon tussen kerkenraad en leidinggevenden
- Screenen en aanleveren aan de kerkenraad van namen van potentiële kandidaten voor leidinggeven aan jeugdverenigingen
- Organiseren van preekbespreking
- Persoonlijke aandacht voor anders begaafde jongeren
- Communicatie gemeente via kerkblad, mail of app
- Het coördineren samen met predikant en de sectorouderling van de contactmomenten met de “afhakers”. Zie Notitie afhakers hieronder
- Het monitoren van LCJ-materiaal en appéldagen via de LCJ-contactpersoon.

Notitie afhakers

Over het algemeen bedoelen we met afhakers jongeren in de leeftijd van 15-20 die niet of nauwelijks meer in de kerk komen, buiten de kring van catechese en verenigingsleven terecht komen en daarbij uit het zicht dreigen te raken.

We moeten ook oog hebben voor andersoortige afhakers: (jonge) gezinnen die minder trouw in de kerk komen en ook niet actief zijn in het verenigingsleven. En er zijn jongeren die nog wel meelopen, maar innerlijk aan het losweken zijn of al losgeraakt zijn (identiteitscrisis).

Jongeren die dreigen af te haken verdienen de bijzondere zorg van de kerkenraad (en van de gemeenteleden). Voor jonge kerkverlaters is het missen van sociaal contact binnen de kerkelijke gemeente een belangrijke reden voor hun stap. Jongeren hebben mensen nodig die om hen heen staan en belangstelling tonen, ook voor hun kritische vragen. Daarom is de sociale binding aan de gemeente van groot belang.

Een Bijbelse visie op de problematiek van afhakers is dat er alleen een wezenlijke verbinding tot stand kan komen door de Heilige Geest. Hij opent het hart, dat gesloten is. Toch werkt God middellijk en daarom heeft de kerkenraad en de jeugdleiding de opdracht te waken, te hoeden en te weiden. Die opdracht vraagt om een praktische uitwerking.

Praktische uitwerking:

- De problematiek van de afhakers is een vast agendapunt tijdens de kerkenraadsvergadering.
- De kerkenraad heeft zicht op doopleden die de kerkdiensten, de catechisatie en de jeugdvereniging niet of nauwelijks bezoeken. Er is twee keer per jaar overleg met de

catecheet en een leidinggevende van de jeugdverenigingen over jongeren die uit hun gedrag laten blijken dat ze dreigen af te haken.

- De jeugdleiding heeft actief oog voor deze jongeren en brengt ze voor hunzelf ook in kaart. Jaarlijks wordt dit in het voorjaar tijdens de vergadering met de kerkenraad ook besproken. (zie paragraaf Jeugdwerkoverleg)
- De kerkenraad bespreekt met de leidinggevendenden van het jeugdwerk en de catecheet in hoeverre het mogelijk is een netwerk om jongeren te creëren. Betrokken jongeren in de gemeente kunnen als leeftijdgenoten hieraan een bijdrage leveren. Het jeugdwerk speelt een cruciale rol om identificatiefiguren dichtbij jongeren te brengen. Als jongeren niet meer doorstromen van de ene vereniging naar de andere is het belangrijk dat de kerkenraad nadenkt over andere activiteiten die jongeren nog kunnen binden aan de gemeente.
- De kerkenraad bespreekt wie welke (pastorale) actie uitzet. In principe ligt hier een eerste taak voor de sectorouderling. De kerkenraad probeert in gesprek te komen en te blijven met afhakers en hun ouders. Omdat ouders (terecht) beseffen dat ze de eerste verantwoordelijkheid hebben, kunnen er grote schuldgevoelens zijn. De gesprekken met afhakers en hun ouders vragen een luisterende houding, geduld, invoelingsvermogen en liefde. Over het algemeen hebben deze jongeren niet veel met formaliteiten, regels en structuren. Zij zoeken authenticiteit bij hun gesprekspartner. Laten we afhakers niet te snel afschrijven als onverschillig! Voor kerkenraadsleden is het (preventief) opbouwen van een relatie om vertrouwen te wekken erg belangrijk. Om de kloof tussen ambtsdragers en jongeren te verkleinen is direct en eenvoudig taalgebruik aan te bevelen. Via taal ontstaat wel of geen verbinding.
- De kerkenraad bespreekt welke competenties nodig zijn om in gesprek te gaan met afhakers. Het is een eerlijke zaak dat niet elke ambtsdrager vaardig is in het voeren van gesprekken.
- Op huisbezoek zal de kerkenraad het bezoeken van jeugdverenigingen stimuleren en doorvragen naar de beweegredenen van jongeren om niet naar de jeugdvereniging te gaan. Apart huisbezoek voor een jongere die dreigt af te haken is het overwegen waard.

Jeugdwerkoverleg

CGK-Renswoude kent een zogenaamd jeugdwerkoverleg. Dit betekent een regulier overleg waaraan de leidinggevendenden, de jeugdcontactouderlingen en de predikant deelnemen. Tijdens dit overleg worden in principe alleen zaken besproken die een jeugdvereniging overstijgen en het algemene jeugdwerk betreffen. Samenroeper van dit jeugdoverleg is één van de jeugdcontactouderlingen. Van dit overleg wordt een verslag gemaakt, die na accordering van alle aanwezigen ter informatie al dan niet met de nodige bespreekpunten via de scriba naar de kerkenraad wordt verzonden.

In principe vergaderen de leidinggevenden samen met de jeugdcontactouderlingen en de predikant eenmaal per seizoen, bij voorkeur in het voorjaar, kort van het afsluiten van het verenigingsseizoen. Indien nodig, komen zij ook op een ander moment bijeen.

Financiën

Jeugdwerk behoort tot het hart van gemeente-zijn en wordt gedragen door de gehele gemeente. Allereerst door het gebed, daarnaast ook financieel. Dit betekent dat een kind of jongere geen contributie betaalt voor het deelnemen aan het jeugdwerk. Via de collecte draagt de gehele gemeente deze kosten.

Dit voorrecht verplicht een vereniging tot het voeren van een verantwoord financieel beleid in de vorm van het opstellen van een jaarlijkse begroting. Deze begroting wordt eerst ter goedkeuring via de jeugdcontactouderling aan de kerkenraad voorgelegd. Daarnaast wordt (vaak op hetzelfde moment als het indienen van de begroting) ook een financiële verantwoording ingediend bij één van de jeugdcontactouderlingen. Ook vindt door de penningmeesters van de CGK Renswoude een jaarlijkse kascontrole plaats. De penningmeesters van de verenigingen “Kinderclub ´Het Visnet´”, “Jeugdvereniging ´Het Kompas´” en “Jeugdvereniging ´Het Anker´” beheren de bankrekening van hun vereniging. Deze rekening is alleen bedoeld voor betalingsverkeer van de verenigingen. De penningmeester van de kerk verzorgt het technisch beheer van de rekeningen.